

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskoga sabora ("Narodne novine" broj 81/13.) na Konačni prijedlog Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, drugo čitanje, P.Z.E. br. 128, podnosim sljedeći amandman:

Amandman 1.

Članak 34. (svih 8 stavaka) mijenja se i glasi:

„Registar stvarnih vlasnika dostupan je javnosti u skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama“.

Članak 35. se briše.

Obrazloženje

Ustavom Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14.) zajamčeno je pravo na pristup informacijama, koje je ozakonjeno i razrađeno [Zakonom o pravu na pristup informacijama](#) („Narodne novine“, broj 25/13. i 85/15.). Smisao ovog Zakona jest u tome da se javnosti omogući pristup informacijama koje su u posjedu tijela javne vlasti, a koje imaju javni karakter i u odnosu na koje ne postoji zakonsko ograničenje za njihovom objavom odnosno test razmjernosti i javnog interesa takvo ograničenje ne opravdava. Kvalitetna regulacija i efikasno ostvarivanje prava građana na pristup javnim informacijama ključan je alat za postizanje transparentnosti rada i odlučivanja tijela javne vlasti te potrošnje javnih resursa, i predstavlja primaran način suzbijanja korupcije i drugih nezakonitih ponašanja.

Prema članku 10. Zakona o pravu na pristup informacijama tijela javne vlasti imaju obvezu objaviti na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku informacije u svom posjedu, u što ulaze i registri, poput budućeg Registra stvarnih vlasnika tvrtki. Korisnici – građani i pravne osobe, ostvaruju svoje pravo na pristup kao i ponovnu uporabu informacija, što je dodatna mogućnost unesena u hrvatski pravni sustav 2013. godine preuzimanjem europske pravne stečevine (Direktiva o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora 2003/98/EZ i 2013/37/EU) podnošenjem pojedinačnog zahtjeva za pristup ili ponovnu uporabu informacija tijelu javne vlasti ili **putem proaktivne objave informacija na internetskim stranicama tijela javne vlasti**.

Direktiva (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma (kako je prevodi [Službeni list Europske unije](#)) upućuje da se **pristup registru omogući svima koji imaju „legitimni interes“** (što uključuje npr. istraživače iz akademske zajednice, novinare i organizacije civilnog društva). Međutim, Konačni prijedlog Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (drugo čitanje, P.Z.E. br. 128), uvodi sasvim novi pojam „opravdani pravni interes“ čime se stvara podloga da se pristup javnosti u potpunosti onemogući. Naime, ukoliko se umjesto „legitimnog/opravedanog“ javnog interesa, uistinu uvede „opravdani pravni interes“, odluke Ministarstva financija o (ne)davanju pristupa informacijama u Registru ne bi bilo moguće osporavati na temelju Zakona o pravu na pristup informacijama (u procesima pred Povjerenicom za informiranje i pred Upravnim sudom) u odnosu na meritum spora, već samo u odnosu na poštivanje procedure.

U odnosu na druge države članice EU, [Ujedinjeno Kraljevstvo](#), Francuska, Nizozemska, Švedska, Slovenija i druge zemlje upravo su u procesu otvaranja ili su već učinile svoje registre stvarnih vlasnika javnima. Republika Slovenija usvojila je [Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranju](#)

[terorizma](#) koji ne spominje „opravdani pravni interes“, već „legitimni interes“. K tome, Zakonom je propisano da su podaci o imenu i prezimenu, stalnom ili privremenom prebivalištu, visini vlasničkog udjela i oblik nadzora stvarnog vlasnika, kao i datum upisa i brisanja iz registra stvarnih vlasnika besplatno dostupni na stranici tijela koje održava registar (članak 46) uz objašnjenje: „*Svrha objave podataka je osiguranje višeg stupnja pravne zaštite pri uspostavi poslovnih odnosa, sigurnost legalnih transakcija, integritet poslovnog okruženja i transparentnost poslovnih odnosa pojedinaca s poslovnim entitetima koji djeluju u poslovnom okruženju te legalnih transakcija.*“

U konačnici, još 2016. godine [globalni nezavisni ekonomski stručnjaci](#) masovno su podržali objavu ovih podataka. Globalna inicijativa Partnerstvo za otvorenu vlast, koje je i Republika Hrvatska uzorna članica, usvojila je na summitu u studenome 2016. u Parizu izjavu o potrebi objave registara poduzeća u otvorenom obliku, zajedno s podacima o stvarnim vlasnicima, a kako bi se ojačala borba protiv anonimnog vlasništva i time mogućnost pranja novca i financiranja terorizma.

K tome, dosadašnje djelovanje istraživačkih novinara o čemu svjedoči [apel Hrvatskog novinarskog društva](#), kao i GONG-a u nekim dijelovima dokazuje pravovremeno alarmiranje javnosti na, primjerice, netransparentno financiranje predizbornih kampanja (npr [uoči parlamentarnih izbora 2007. godine](#)) čime su se nadležne institucije počele baviti s nekoliko godina zakašnjenja. Uostalom, i Ustavni sud RH je nazvao [GONG](#) organizacijom civilnog društva koja „može biti okarakterizirana, poput tiska, kao društveni 'čuvar' (social 'watchdog')“ (Broj: U-III-2599/2012).

Nadalje, potaknuta jačanjem terorizma u Europi u posljednje dvije godine, tj. od donošenja Četvrte direktive, kao i skandalima vezanima uz pranje novca i organizirani kriminal (npr. [Panama papers](#)) Europska unija započela je s pripremanjima za reviziju Četvrte direktive, a kako bi se spriječilo iskorištavanje financijskog sustava za financiranje kriminalnih aktivnosti, te ojačalo pravila o transparentnosti u svrhu sprječavanja zlouporaba. Upravo zato [Nacrt Europskog parlamenta za reviziju Direktive](#) (stranica 8) iz lipnja 2017. usmjeren je, među ostalim, na potpuno otvaranje pristupa registrima stvarnih vlasnika kako bi se ojačala transparentnost vlasništva.